

Overleggroep OKLO **Ouders van normaal- en hoogbegaafde Kinderen met specifieke Leer- en/of Ontwikkelingsproblemen**

**Verslag van Informatievergadering omtrent het ondersteuningsmodel in het basis-
en secundair onderwijs en in het hoger onderwijs**
Vrijdag 14 juli 2017 van 9u30 tot 11u30 in Brussel (Boudewijngebouw)

Verslag opgesteld op basis van de notities van **Tin Elsen** waarvoor hartelijke dank

Overleggroep OKLO/Sprankel Beleid waren mee uitgenodigd met alle ouder- en belangengroepen rond kinderen en jongeren met specifieke onderwijsbehoeften: Gezin en handicap, Ouderverenigingenkoepels, Gezinsbond, Steunpunt voor inclusie, Inclusie Vlaanderen, Minderhedenforum, Vlaamse vereniging autisme, GRIP vzw, FEVLADO, Inclusie Buitengewoon...

Wegens reeds vakantie konden een aantal genodigden tot hun grote spijt en zelfs ergernis niet aanwezig zijn.

De uitnodiging kwam van **Theo Mardulier**, Adviseur Departement Onderwijs
Afdeling Basisonderwijs en Deeltijds Kunstonderwijs
Koning Albert II-laan 15 1210 Brussel
02/553.95.27
0473/93.89.40

Hij verontschuldigde **Leen Van Heurck**, kabinetsmedewerker.

Hij stelde ook een nieuwe collega voor:
Inge Wagemakers, Beleidsondersteuner Departement Onderwijs en Vorming,
Afdeling Basisonderwijs en Deeltijds Kunstonderwijs
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
02/553 92 42
<http://www.ond.vlaanderen.be>

Agenda:

1. Concrete uitleg over het nieuwe ondersteuningsmodel

- Er is bewust geen presentatie voorzien zodat vraagstelling ruim aandacht kan krijgen.
- Overleg tussen deze groep en het kabinet is op achtergrond geraakt deels door het traject dat deze beslissing doorlopen heeft (overleg op politiek niveau, *ook met de koepels en vakbonden*)
- bespreking en verdere uitleg tekst voor ouders (opgemaakt door Theo Mardulier)

2. Structurele kalender voor verdere inspraak voor deze groep

- Het Vlaams Parlement heeft via een resolutie sterk de vraag gesteld naar monitoring van de werking van dit ondersteuningsmodel en dit reeds op korte termijn = december 2017
Het is belangrijk dat deze groep mede signalen doorgeeft voor deze monitoring = eerste stand van zaken werking zorg in scholen.

Concrete bespreking:

1. Concrete uitleg over het nieuwe ondersteuningsmodel

De omzendbrief aan de scholen staat op deze website

<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=15071>

“Vanaf het school- en academiejaar 2017-2018 treedt een nieuw ondersteuningsmodel in werking om scholen en centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs (verder steeds samen vernoemd als scholen) en instellingen hoger onderwijs te ondersteunen in het omgaan met leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en studenten met een functiebeperking.”

Ten behoeve van ouder- en belangengroepen werd een meer toegankelijke tekst opgesteld. Deze werd reeds via mail doorgestuurd maar info voor ouders is nu ook te raadplegen op

<http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/ondersteuning-voor-leerlingen-met-specifieke-onderwijsbehoeften#meer-weten>

Vraag: Wat moeten wij ons eigenlijk concreet voorstellen als je spreekt van een ‘politieke beslissing?’

Mardulier: Als een Vlaams Minister een decreet wil voorleggen aan het parlement, dan moet dat eerst goed doorgesproken zijn met de verschillende Ministers van de Vlaamse Regering. Uiteraard doen die Ministers dat niet zelf. Ze hebben daarvoor hun technische raadgevers die het voorstel bestuderen en beoordelen op de mogelijkheid om uit te voeren. Het voorstel wordt dan besproken in een inter-kabinetten-overleg en daar wordt dan vastgelegd binnen welke contouren het decreet een kans maakt. Politieke keuzes zijn bvb.

- het behoud van het Buitengewoon Onderwijs als schoolsysteem naast het Gewoon Onderwijs
- de 15 miljoen extra budget voor begeleiding van kleuters type 2 en van type 3 in het Gewoon Onderwijs
- de keuze voor het Buitengewoon Onderwijs als organisator van de ondersteuning
- de verplichting voor het officieel onderwijs (GO!, Provinciaal en Steden en Gemeenten) om hun ondersteuningsnetwerken gezamenlijk te organiseren

Binnen die contouren moest dan het decreet uitgewerkt worden.

Vraag: De eerste 3 maanden van een schooljaar zijn zeer cruciaal voor hulp aan een kind/leerling. Hoe vang je dit op als je in de loop van het 1^e trimester pas die zorg kan beginnen organiseren?

Om dit op te vangen worden alle leerlingen, inclusief de leerlingen met een verslag of gemotiveerd verslag, geteld per 1 februari. Op grond van die telling worden de budgetten toegekend voor het volgende schooljaar. De school kan dus per 1 september georganiseerd zijn en onmiddellijk de nodige ondersteuning aanbieden.

Vraag: Financiële verdeling volgens 70/30 verhouding. Hoe vermijdt je dat ‘witte’ scholen in de betekenis van scholen die van leerzorg geen prioriteit maken zomaar geld krijgen?

Dit is een ingewikkelder verhaal: de middelen voor GON gaan in een transitieperiode van 6 schooljaren. Belangrijk is de monitoring, de opvolging. Zijn de middelen evenwichtig verdeeld? Krijgen alle leerlingen met een gemotiveerd verslag wat hun toekomst?

Dit zal men heel sterk in het oog moeten houden. Vandaar ook de resolutie ingediend door 5 leden van de parlementaire commissie onderwijs. Zij vragen o.a. uiterlijk op 1 december 2017 een stand van zaken. Zij willen ook absoluut aandacht voor de erkenning van de ouders als gelijkwaardige partner.

De volledige tekst van de resolutie (1 pagina) vind je op

<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2016-2017/g1231-2.pdf>

Hier geldt ook het volgende: 1 ondersteuningseenheid zal meerdere scholen bedienen = meer mogelijkheden om expertise in te zetten.

Tevens kunnen scholen met minder ondersteuningsnood aan scholen met meer noden expertise doorgeven. Dit gebeurt letterlijk door uren ondersteuning af te staan en over te maken aan scholen met meer ondersteuningsnood (solidariteitsprincipe).

Theo Mardulier legt uit:

Dit model moet vooral leiden tot een groter besef van wat kan de school aankan met de verschillende fases in bestaande zorgsysteem.

De overheid streeft vooral naar

- een grondige mentaliteitsverandering
- wijzigingen in de verschillende verantwoordelijkheden: school+omkadering / CLB / ouders / de leerling

Het GON systeem was niet meer houdbaar:

- kostprijs
- beperkt in tijd 2jaar / 4 jaar ??
- rugzakje aan uren per leerling met zorgnood

Niet elke leerling met een specifieke onderwijsbehoefte had nood aan dezelfde intensiteit van ondersteuning

Je kwam ook tot situaties waarbij 9 verschillende GON-begeleiders elke week enkele uren op school kwamen om telkens 1 leerling te begeleiden

Nu werkt men **binnen budgettaire grenzen**.

Men verdeelt de gelden vanuit een budget dat is samengesteld uit:

- het bestaande en sinds het M-decreet bevroren GON/ION-budget
- waarborgregeling
- extra 15 miljoen euro

Het nieuwe systeem wil **gewone scholen zelf** voor hun verantwoordelijkheid plaatsen:

- welke leerlingen hebben we in huis?
- welke leerlingen met zorgnood hebben we?
- wat hebben wij als schoolteam nodig voor onze leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften?

De zorgondersteuning wordt verlegd van het kind/de leerling naar de ondersteunbehoefte van de leraar/het schoolteam.

Belangrijk blijft de handelsgerichte diagnostische praktijk van **het CLB** waarmee de school samenwerkt.

Daarnaast werkt school samen met een **ondersteuningsnetwerk**.

Indien het ondersteuningsnetwerk niet beschikt over de nodige expertise om een zorgkind te begeleiden moet er netoverschrijdend een ander netwerk aangesproken worden door de school zodat gepaste begeleiding mogelijk is.

Deze ondersteuningsnetwerken worden nu opgericht door scholen buitengewoon onderwijs:

- samenwerking tussen scholen buitengewoon onderwijs moet leiden tot deze ondersteuningsnetwerken
- flexibele teams die ondersteuning bieden binnen gewone scholen
- binnen de budgettaire ruimte en personeel

Door de 15 miljoen extra wordt het aantal expertisebegeleiders vergroot (200 tot 300 aanwervingen deze zomer). Dit zou neerkomen op ongeveer een verdubbeling van de capaciteit voor de ondersteuningsnetwerken.

Het GON systeem waarbij aan een kind een aantal uren werden toegekend valt dus weg en evolueert naar een flexibel systeem waarbij de soort ondersteuning afhangt van de vraag van het schoolteam:

- korte periode
- intensieve training
- over langere periodes
- blijvende opvolging
- individuele ondersteuning kind (zoals taakleraar) kan ook nog steeds

Voor het eerste sinds het ontstaan van GON is er ook kwaliteitstoetsing voorzien. Deze wordt een aparte opdracht voor de inspectie

De ondersteuning organiseert zich volgens 2 ONDERSCHIEDEN PISTES:

PISTE 1: de zogenaamde 'kleinere' types buitengewoon onderwijs: type 2, 4, 6 of 7 (auditieve beperking)

Voor de ondersteuning van deze leerlingen doet de gewone school rechtstreeks beroep op een school voor BuO die over de volle expertise beschikt. Dit kan buiten het ondersteuningsnetwerk, ook zelfs buiten de regio en netoverschrijdend. Door uitbreiding van budget kan nu ook ondersteuning voorzien worden voor kleuters type 2.

Ouders kunnen gewoon de bestaande samenwerking aanhouden. Ze kiezen ook mee en de school werkt voor dit kind samen met 1 vast expertisecentrum.

Vraag: Wat met leerlingen die nog recht hadden op GON volgend schooljaar en een positieve samenwerking hadden met de GON begeleider? Kan dit verder gezet worden volgend schooljaar?

Ouders krijgen hierop een antwoord ten laatste 20 augustus 2017 (zoals gevraagd in de resolutie Vlaams Parlement)

In principe mag dit geen probleem zijn want voor deze 4 kleinere types blijft het systeem heel gelijkaardig aan GON en de keuze van de ouder blijft doorslaggevend.

Vraag: Wat als er een groot methodisch verschil is tussen 2 scholen voor BuO? Specifiek voor dove kinderen. Niet elke school kiest resoluut voor gebarentaal.

Ook dit mag geen probleem zijn. De ouder kiest de school en dus de methode die hij best acht voor zijn kind.

PISTE 2: Type basisaanbod (voeger type 1 en 8), type 3, type 7 (spraak en taalstoornis), type 9

Voor deze leerlingen doet de gewone school beroep op de ondersteuningsnetwerken.

Vraag: Hoe kiest school de samenwerking met welk ondersteuningsnetwerk?

Dit komt decretaal toe aan de vrijheid van de individuele school, valt binnen autonomie van de school.

Er zijn wel een paar belangrijke initiatieven genomen binnen de koepels:

- *de officiële scholen (GO! / provinciale scholen / steden en gemeenten hebben afgesproken om netoverschrijdend slechts 1 ondersteuningsnetwerk per regio te voorzien*
- *bij het vrij onderwijs valt dit volledig onder de autonomie van de school maar ook daar worden grote scholengemeenschappen opgericht*

Die ondersteuningsnetwerken zijn intussen opgericht en te raadplegen op de website (zie bijlage)

Dit mag niet verhinderen dat

- *scholen instappen in een ander net (volgens zorgvraag van het team en de noden van de leerlingen)*
- *ondersteuningscentra gaan samenwerken (en expertise delen)*

Er is voorzien dat overdracht van lesuren flexibel/soepel zal moeten kunnen

Ouders zullen de organisatie van de zorg op school moeten opvolgen. Het is ook zeer belangrijk dat ze inspraak hebben omtrent het beleid / de visie van de school. Dit zal eventueel mee de schoolkeuze voor hun kind bepalen.

Vraag: Wat met leerlingen met leerproblemen? Dyscalculie, dyslexie, NLD, ADHD enz. Deze leerlingen hebben zelden een gemotiveerd verslag of een verslag in BuO. Waar moeten hun leerkrachten steun en begeleiding vinden?

Hier geldt M-decreet:

- een leerling met een SOB moet in de school begeleiding krijgen op maat
- de school moet efficiënt inspelen op zijn nood

M-decreet wil het DNA van gewone scholen veranderen.

Het is niet de bedoeling hen aan te sporen om maar weer de verantwoordelijkheid op anderen te leggen. Deze leerlingen vragen vooral didactische kundigheid en creativiteit van de leerkracht en daar zijn ze voor opgeleid of ze kunnen zich bijscholen.

- zorgbeleid in de gewone school moet deel worden van hun cultuur, van hun visie
- hulp van buitenaf is slechts een 2^e stap = ondersteuningscentrum waarmee de school samenwerkt

Scholen moeten een zorgbeleid uitwerken waarmee ze in de 1^e plaats de leerling met SOB ondersteunen in de school zelf. Dat begint met basiszorg en gaat pas via verhoogde zorg naar uitbreiding van zorg.

Er zijn al **zorgcoördinatoren** in de basisscholen. Dit systeem wordt uitgebreid naar secundaire scholen.

- Leerling met zorgvraag krijgt hulp en begeleiding van het schoolteam vanuit het eigen zorgbeleid
- Het schoolteam krijgt hulp van CLB / pedagogische begeleidingsdienst / koepels / enz.
- Pas in 3^e instantie komen de begeleidingscentra aan bod via het gemotiveerd verslag

Er bestaan vandaag al zeer veel tools voor leraren o.a. via potential project (zie website in bijlage). Er is veel nood aan communicatie, aan intervisie, aan samenwerking tussen leraren, tussen scholen.

Opmerking: Hoe komt het dan dat we op onze 'ouder'avonden zoveel leerkrachten krijgen? Er is echt een zeer grote nood aan vorming.

Vraag: Wat met type 3 (kinderen met een emotionele of gedragsstoornis, maar zonder verstandelijke beperking)? Zal men niet vasthouden aan maatregelen die weinig resultaat geven enkel om te bewijzen dat men 'iets' gedaan heeft? Met balorige pubers werken vraagt vooral opbouwen van vertrouwen.

Er moet een begin zijn van handelingsgerichte diagnostiek maar een hulpvraag kan zonder gemotiveerd verslag. Ook hier: de school mag niet te snel de boodschap krijgen dat ze het probleem aan een buitenstaander mag doorgeven.

Vraag: Hoe ga je de communicatie naar ouders organiseren? Hoe gaan individuele ouders te weten komen hoe het systeem werkt vanaf 1 september?

Misschien moet men een nog eenvoudiger stappenplan uitwerken voor ouders. Iets in de stijl van een mindmap? Indien de vergadering hierover akkoord is, kan dat opgemaakt worden in samenwerking met het steunpunt voor inclusie. Is dit een goed kanaal? Het zijn in elk geval mensen die overdag betaald mogen werken.

Alle webpagina's Vlaamse Gemeenschap Onderwijs in verband met GON/ION worden de volgende weken aangepast.

Vraag: Het zou al leuk zijn als het kabinet spontaan deze groep op de hoogte zou houden. Kan relevante informatie doorgemailed worden naar deze groep?

Website Onderwijs is het zeer moeilijk om gerichte informatie te vinden. Het kost vrijwilligers veel tijd om te zoeken.

Het is zal de bedoeling zijn om op structurele basis info i.v.m. vernieuwingen snel automatisch door te geven.

Vraag: Vergeet de ouders niet die blij zijn dat hun kinderen vandaag les volgen in het buitengewoon onderwijs. Er zijn altijd nog kinderen die niet functioneren in gewoon onderwijs

De mogelijkheid van BuO blijft bestaan, dat is een politieke keuze geweest van de Vlaamse Regering. Uiteindelijk zijn er, na 2 jaar M-decreet in BuSO maar 300 leerlingen minder. In het BuBaO zijn er over heel Vlaanderen ongeveer 3000 lln minder. Maar de regelgeving daaromtrent en ook de subsidiëring zijn ongewijzigd gebleven.

Het verslag BuO = het inschrijvingsverslag (toegang bijzonder onderwijs) van vroeger. Dat is niet gewijzigd.

Vraag: Waar kunnen ouders terecht als het misloopt? Bij wie moeten ze zijn met hun vragen / klachten / problemen?

Ouders moeten weten wat ze kunnen ondernemen bij klachten nl. als systeem niet werkt voor hun kind. Klachten kunnen ontstaan op verschillende niveaus. bvb. samenwerking met de school / met het CLB.

- 1^e stap: zelf in gesprek gaan en proberen oplossen
- 2^e stap: procedure die los staat van de individuele school

Het kan niet dat iedereen naar UNIA stapt zoals vandaag, maar ouders weten niet waar ze dan wel heen kunnen. Er bestaat een begeleidingscommissie maar onze verenigingen hebben daar geen informatie over.

Hierbij mag ook het recht van de leerling niet uit het oog verloren worden. Soms staat hun behoefte lijnrecht tegenover de wens of droom van de ouders.

2. Structurele kalender voor verdere inspraak voor deze groep

Het kabinet wil een meer gestructureerd overleg organiseren met deze groep van ouder- en belangenverenigingen.

Misschien om de 2 maand?

Met de sociale partners (koepels en vakbonden) gebeurt dit wekelijks.

Er is zeker nood aan een vorm van gestructureerd overleg zodat we korter op de bal kunnen spelen met het formuleren van bezorgdheden en vragen.

In elk geval half oktober volgende bijeenkomst met alvast een suggestie van agenda nl. waar kunnen ouders terecht met klachten? Welke zijn de procedures?

Namens de Overleggroep OKLO

Tin Elsen en Francine Philips

28/07/2017

Bijlage 1

Alle links ons doorgespeeld door Theo Mardulier na de vergadering

- De link naar de parlementaire stukken, in concreto de amendementen:
<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2016-2017/g1146-3.pdf>
Deze amendementen maken deel uit van het volledige besluitvormingsproces in het parlement. Het overzicht van dat geheel vinden jullie via:
<https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1143897#documenten>
- De resolutie van het Vlaams Parlement:
<http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2016-2017/g1231-2.pdf>
- De link naar de omzendbrief en de FAQ over het ondersteuningsmodel:
<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=15071>
- De link naar de ondersteuningsnetwerken: <http://www.agodi.be/ondersteuningsnetwerk>
- Informatie over de Vlaamse Bemiddelingscommissie:
<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/vlaamse-bemiddelingscommissie>
- De link naar de Commissie inzake Leerlingenrechten:
<http://www.agodi.be/commissie-inzake-leerlingenrechten>
- Tenslotte kwam het Potential project ook ter sprake:
<http://www.potentialproject.be/potential>
- Hierbij de link naar de aangepaste webpagina voor ouders:
<http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/ondersteuning-voor-leerlingen-met-specifieke-onderwijsbehoefte>
- De informatieve tekst voor ouders (in websitevorm) is ook op deze pagina te vinden:
<http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/ondersteuning-voor-leerlingen-met-specifieke-onderwijsbehoefte#meer-weten>
- De integrale tekst in PDF vind je hier:
<http://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Nieuw-ondersteuningsmodel-specifieke-behoefte-basis-secundair-hoger-DOV.pdf>

Bijlage 2

Nog eens alle types BuO sinds september 2015 op een rij

- [Type basisaanbod](#): voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften voor wie het gemeenschappelijk curriculum met redelijke aanpassingen niet haalbaar is in een school voor gewoon onderwijs. Dit type vervangt vanaf september 2015 geleidelijk de types 1 en 8.
- [Type 1](#): voor kinderen met een licht mentale handicap (in afbouw)
- [Type 2](#): voor kinderen met een verstandelijke beperking
- [Type 3](#): voor kinderen met een emotionele of gedragsstoornis, maar zonder verstandelijke beperking
- [Type 4](#): voor kinderen met een motorische beperking
- [Type 5](#): voor kinderen in een ziekenhuis, een preventorium of een residentiële setting
- [Type 6](#): voor kinderen met een visuele beperking
- [Type 7](#): voor kinderen met een auditieve beperking of een spraak- of taalstoornis (STOS)
- [Type 8](#): voor kinderen met ernstige leerstoornissen (in afbouw)
- [Type 9](#): voor jongeren met een autismespectrumstoornis, maar zonder verstandelijke beperking